

تأثیرات اجتماعی ساخت سدها بر مردم حوزه تحت تأثیر سد، با بررسی سه سد بزرگ کارون ۳، کارون ۴ و گتوندعلیا

علی میرزائی^۱

سید ضیاء هاشمی^۲

حسین میرزائی^۳

کاوس حیدری^۴

احداث سد از مهمترین پروژه های توسعه ای و عمرانی است و بسیاری از کشورها به آن مبادرت ورزیده یا در حال انجام آن هستند. غالباً تولید انرژی برقابی، تنظیم آب رودخانه ها و کنترل طغیان و سیلابهای مخرب، توسعه منطقه ای، ایجاد اشتغال و تولید صنعتی، اهداف و مزایای ساخت سدها محسوب میشوند. سدها علاوه بر آثار طبیعی، زیست محیطی و اقتصادی در عرصه اجتماعی نیز آثار مثبت و منفی فراوانی دارند. پیامدهای اجتماعی سدهای بزرگ شامل از بین بردن برخی منابع و تغییر نظام معیشت، اختلال در امور بهداشتی و سلامت، از بین بردن برخی فرصتهای شغلی و ایجاد فرصتهای دیگر، توسعه ارتباطات و بالاخره تغییر در ساختارهای اجتماعی و فرهنگی است. در این مقاله، به بررسی آثار مثبت و منفی اجتماعی سدسازی بر مردم منطقه تحت تأثیر سد (با تأکید بر نتایج مطالعات سه سد بزرگ احداث شده در کشور) پرداخته، راهکارهای عملی تقویت آثار مثبت و مدیریت پیامدهای منفی آن را ارائه میدهیم. انجام مطالعات اجتماعی قبل از آغاز پروژه، جلب مشارکت مردم و نهادهای مدنی در جریان احداث سد و پایش آثار اجتماعی سد پس از بهره برداری محورهای این راهکارها و پیشنهادات است.

واژگان کلیدی: تأثیرات اجتماعی، سدسازی، آثار و پیامدها، توسعه، مشارکت

^۱ عضو هیئت علمی پژوهشکده مطالعات توسعه جهاددانشگاهی تهران mirzaeea.ph@gmail.com

^۲ استادیار دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران و عضو شورای علمی گروه جامعه‌شناسی جهاددانشگاهی تهران

^۳ عضو هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران و عضو شورای علمی گروه جامعه‌شناسی جهاددانشگاهی تهران

^۴ عضو هیئت علمی پژوهشکده مطالعات توسعه جهاددانشگاهی تهران